

การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนของคลองลานวิทยา*

วิภารัตน์ จีรพจนานนท์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ กรณีศึกษาโรงเรียนคลองลานวิทยานี้ จะศึกษาเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี กระบวนการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยา ปัญหาและอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนานโยบายเรียนฟรี 15 ปีให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม ในส่วนของการวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดและแนวทางในการปฏิบัตินโยบายเรียนฟรี 15 ปี รัฐบาลผลักดันเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้การศึกษา มีระดับที่เท่าเทียมและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ทางโรงเรียนคลองลานวิทยา ได้นำงบประมาณมาแบ่งในส่วนต่างๆ เช่น ชุดนักเรียน รองเท้า อุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน ค่าอาหารกลางวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในส่วนนี้ครูในโรงเรียนฝ่ายกิจการและครูประจำชั้นจะเป็นผู้ดูแลทั้งหมดภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: นโยบายเรียนฟรี 15 ปี นโยบาย โรงเรียนคลองลานวิทยา

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สามารถพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการอย่างรวดเร็วของสังคม จะเห็นได้ว่ารัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมพัฒนาและยกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างต่อเนื่อง นโยบายสาธารณะมีรากฐานมาจากสภาพปัญหาต่างๆ ของสังคมเป็นปัญหาที่ประชาชนคาดหวังว่ารัฐจะต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา นโยบายด้านการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับรัฐบาลในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และการศึกษาไม่ใช่เพียงกิจกรรมของหน่วยงานรัฐเท่านั้น หากเป็นกิจกรรมและงานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งประเทศจากสาเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศ (อารีย์ เปี่ยมมีสมบุรณ์, 2553, หน้า 4)

นโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ เป็นนโยบายสวัสดิการเพื่อสาธารณะ ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ที่ดำเนินการในรูปแบบของโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งจัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปีตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนเผ่าต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชนด้วย ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายสาธารณะดังกล่าวไว้ในคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2551 (สกนธ์ ชุมทัพบ, 2554, หน้า 10)

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนคลองลานวิทยา

**นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพเป็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่เน้นการให้ความสำคัญในด้านการศึกษาต่อผู้เรียนในทุกระดับชั้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและแนวทางปฏิบัติการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนคลองลานวิทยา ว่ามีวิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการอย่างไร และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คู่มือปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนคลองลานวิทยา
2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยาที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนคลองลานวิทยา
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2559, หน้า 37) จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 15 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้
 - 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคลองลานวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคลและงบประมาณ โรงเรียนคลองลานวิทยา จำนวน 1 คน
 - 2.2 ครู โรงเรียนคลองลานวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ ได้แก่ หัวหน้างานวิชาการ ครู ค.ศ.1, ครู ค.ศ.2, ครู ค.ศ.3 และพนักงานราชการ จำนวน 10 คน
 - 2.3 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ จำนวน 2 คน
 - 2.4 นักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถาม

เดียวกัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2559, หน้า 75) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะทำการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปโดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการจดบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการวารสาร เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น

1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) โดยที่ผู้วิจัยต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ตามข้อกำหนดไว้เท่านั้น และผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยกระบวนการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนคลองลานวิทยา ว่ามีกระบวนการจัดการอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร มีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปีให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนาม พบว่า แนวคิดและแนวทางปฏิบัตินโยบายเรียนฟรี 15 ปี ตามนโยบายสมัชชาอภิสหัช เวชชาชีวะ มีดังนี้

1) แนวคิดและแนวทางในการปฏิบัตินโยบายเรียนฟรี 15 ปี รัฐบาลผลักดันเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้การศึกษาในระดับที่เท่าเทียมและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

2) รัฐบาลให้มีการปฏิบัติมีงบประมาณจัดสรรเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนแก่โรงเรียนและจำแนกเป็นรายบุคคล เพื่อความทั่วถึงและเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เช่น อุปกรณ์การเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุดนักเรียน หนังสือเรียน

ศึกษาการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยา มีดังนี้

1) โรงเรียนคลองลานวิทยา ได้นำงบประมาณมาแบ่งในส่วนต่างๆ เช่น ชุดนักเรียน รองเท้า อุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน ค่าอาหารกลางวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในส่วนนี้ครูในโรงเรียนฝ่ายกิจการและครูประจำชั้นจะเป็นผู้ดูแลทั้งหมดภายในโรงเรียน

2) ในส่วนของวิชาการของโรงเรียนนั้น จะนำเงินส่วนที่ได้จากการแบ่งงบประมาณตามนโยบายนำมาพัฒนาผู้เรียน โดยเพิ่มความสามารถให้กับนักเรียน คือ ทางด้านภาษาต่างประเทศเนื่องด้วย โรงเรียนคลองลานวิทยา เป็นอำเภอที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรจึงมีการสนับสนุนโดยการจ้างครูต่างประเทศมาสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากเจ้าของภาษาโดยตรง ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะรวมเป็นค่าเทอมของนักเรียนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม นโยบายนี้จึงมีส่วนให้นักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยาได้มีการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น

3) โรงเรียนคลองลานวิทยา ได้นำงบประมาณบางส่วนโดยจะให้ผู้ปกครองของนักเรียนเป็นผู้ไปดูแลไปใช้ชีวิตประจำวันในเรื่องอื่นๆ โดยจะจำแนกเป็นรายบุคคลเท่าๆ กัน และผู้ปกครองจะต้องนำใบเสร็จการซื้อของมาส่งมอบให้แก่โรงเรียน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้นำไปใช้จ่ายจริงตามวัตถุประสงค์

ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีที่นำมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยา มีดังนี้

1) ครูมีภาระที่เพิ่มมากขึ้นในการนำนโยบายมาปฏิบัติ เพราะครูจะต้องเป็นผู้นำนโยบายมาปฏิบัติกับนักเรียน เพื่อให้นโยบายนี้เป็นผลสำเร็จ ในการแจกจ่ายให้แก่เด็กนักเรียนแต่ละบุคคลเป็นส่วนๆ เช่น ชุดนักเรียน รองเท้า อุปกรณ์การเรียน สมุด หนังสือเรียน ค่าอาหารกลางวัน และจะต้องทำเป็นรายงานทุกๆ ปี เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินนโยบาย

2) การดำเนินการนโยบายมีการล่าช้า เพราะต้องจำแนกแจกจ่ายให้นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้มีสิทธิที่เท่าเทียมกัน และสถานภาพของนักเรียนที่มีการ เข้า-ออก อยู่เป็นประจำในแต่ละเทอม จึงทำให้การดำเนินการล่าช้าไปด้วย

3) ผู้ปกครองบางรายไม่สามารถเดินทางมาประชุมผู้ปกครองและไม่สามารถมารับเงินงบประมาณในส่วนนโยบายนี้ได้ด้วยตัวเอง จึงทำให้นักเรียนต้องเป็นผู้มารับเงินส่วนนี้แทน โดยจะต้องมีเอกสารยินยอมและระบุว่าเป็นผู้ปกครองของนักเรียน

4) เมื่อนำมาวิเคราะห์ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีแล้ว พบว่านักเรียนนำเงินจากการได้แจกจ่ายให้กับผู้ปกครองไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ พบว่ามีการปลอมแปลงใบเสร็จการรับเงินที่ส่งมาจากนักเรียน

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติในโรงเรียน
คลองลานวิทยา มีดังนี้

1) การลดภาระค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น เช่น การจัดทัศนศึกษาควรให้มีขอบเขตและ
สมเหตุสมผลอาจจะต้องจำกัดแค่ชั้นมัธยมขึ้นไปในแต่ละปี และนำงบประมาณที่เหลือนำมาเป็นค่าครุภัณฑ์ การ
พัฒนาด้าน ICT

2) การส่งเสริมนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ควรจัดให้เฉพาะนักเรียนที่ลำบากและยากจนจริงๆ เพื่อให้
ถูกต้องตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น และนำเงินส่วนที่เหลือจากงบประมาณมาเป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยา
ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายควรนำมากระจายในส่วนงบประมาณอื่นๆ ของโรงเรียนได้ เช่น ปัญหาสภาพของ
ห้องเรียนนักเรียนที่เก่าและผุพังตามกาลเวลา หรือ ห้องคอมพิวเตอร์ที่จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนาให้ทันต่อยุคสมัย
ปัจจุบัน ควรนำงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี นั้นมาช่วยในส่วนนี้ได้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและ
ครูผู้สอน

2) ควรปรับปรุงระบบการบริหารงานในนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เนื่องจากมีการดำเนินงานที่ล่าช้า
ควรจัดให้มีฝ่ายกิจการของนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง หรือให้นักเรียนเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเองโดยอาจจะ
ต้องดำเนินการโดยใช้บัตรสวัสดิการนักเรียนให้รัฐเป็นผู้กำหนดเช่นเดียวกับบัตรสวัสดิการของรัฐ โดยไม่ต้องให้
ครูเป็นผู้ปฏิบัติและยังเป็นส่วนช่วยให้ผู้ปกครองไม่ต้องเดินทางมาประชุมเพื่อรับงบประมาณตามนโยบายนี้เอง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

นโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ เป็นนโยบายสวัสดิการเพื่อสาธารณะ ของรัฐบาล นาย
อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ที่ดำเนินการในรูปแบบของโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ โดยมุ่ง
จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปีตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อม
ทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่
ประชาชนในกลุ่มด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทาง
ร่างกายและสติปัญญา และชนเผ่าต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชนด้วย ซึ่ง
รัฐบาลได้กำหนดนโยบายสาธารณะดังกล่าวไว้ในคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.
2551 สอดคล้องกับแนวคิดของ Ira Sharkansky (อ้างถึงในอารีย์ เปี่ยมมีสมบูรณ์, 2553, หน้า 10) กล่าว
ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล อาทิ
เช่น การจัดการศึกษา การจัดสวัสดิการ และก่อสร้างทางหลวงโดยรัฐ รวมทั้งข้อเสนอและระเบียบในการ
ควบคุมและกำกับกำกับการดำเนินกิจกรรมปัจเจกบุคคลและนิติบุคคล ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานของ
รัฐ อาทิเช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยของตำรวจ การตรวจสอบราคาสินค้า และการควบคุมการ
จำหน่ายยาและอาหาร เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ุ (2561ข, หน้า 3)
อธิบายว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ ในส่วนที่จะกระทำ
ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดของรัฐบาล ทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบางโอกาส

การกระทำของบุคคลกลุ่มบุคคล หรือรัฐบาลภายใต้สิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ปัญหาอุปสรรคและโอกาสและนโยบายที่นำเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล เพ็ญมาศ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า (1) ส่วนการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมระดับการปฏิบัติระดับมากทุกด้าน (2) กระบวนการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในระหว่างสถานศึกษา ภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งที่ตั้งอยู่บริเวณ 3 จังหวัดที่มีสถานการณ์ความไม่สงบกับในอีก 2 จังหวัดที่เหลือระดับการปฏิบัติแตกต่างกัน ในด้านการประชุมอบรมหรือการสัมมนาปัญหา ด้านการใช้คู่มือการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลและประเมินผล และ (3) ข้อเสนอแนะในภาพรวมเกี่ยวกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการยอมรับและเห็นด้วย

การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) โรงเรียนคลองลานวิทยา ได้นำงบประมาณมาแบ่งในส่วนต่างๆ เช่น ชุดนักเรียน รองเท้า อุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน ค่าอาหารกลางวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในส่วนนี้ครูในโรงเรียนฝ่ายกิจการและครูประจำชั้นจะเป็นผู้ดูแลทั้งหมดภายในโรงเรียน

2) ในส่วนของวิชาการของโรงเรียนนั้น จะนำเงินส่วนที่ได้จากการแบ่งงบประมาณตามนโยบายนำมาพัฒนาผู้เรียน โดยเพิ่มความสามารถให้กับนักเรียน คือ ทางด้านภาษาต่างประเทศเนื่องด้วย โรงเรียนคลองลานวิทยา เป็นอำเภอที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรจึงมีการสนับสนุนโดยการจ้างครูต่างประเทศมาสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากเจ้าของภาษาโดยตรง ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะรวมเป็นค่าเทอมของนักเรียนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม นโยบายนี้จึงมีส่วนให้นักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยาได้มีการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น

3) โรงเรียนคลองลานวิทยา ได้นำงบประมาณบางส่วนโดยจะให้ผู้ปกครองของนักเรียนเป็นผู้ไปดูแลไปใช้ชีวิตประจำวันในเรื่องอื่นๆ โดยจะจำแนกเป็นรายบุคคลเท่าๆ กัน และผู้ปกครองจะต้องนำไปเสร็จการซื้อของมาส่งมอบให้แก่โรงเรียน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้นำไปใช้จ่ายจริงตามวัตถุประสงค์สอดคล้องกับแนวคิดของ Carl E. Van Horn และ Donald s. Van Meter (อ้างถึงในอารีย์ เปี่ยมมีสมบูรณ์, 2553, หน้า 15) กล่าว การนำนโยบายไปปฏิบัติครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาลและเอกชน ทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งมีผลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย ในกรณีนี้หมายถึงปัจจัยทั้งหลายที่มีผลต่อความพยายามที่จะเปลี่ยนรูปแบบของการตัดสินใจไปสู่มาตรการเชิงปฏิบัติ รวมทั้งความพยายามที่จะบรรลุการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้จากการตัดสินใจนโยบายด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (อ้างถึงในอารีย์ เปี่ยมมีสมบูรณ์, 2553, หน้า 16-17) กล่าว ว่านโยบายสาธารณะจะมีความสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับการนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริง อาจจำแนกได้ 2 ลักษณะคือ

ลักษณะแรก เป็นการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถปฏิบัติได้ทันทีโดยไม่ต้องจัดทำแผนหรือการวางแผนรองรับ

ลักษณะที่สอง เป็นการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องทำการวางแผนรองรับ แล้วแต่ความเหมาะสมของภารกิจของแต่ละหน่วยงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Pressman and Wildavsky (อ้างถึงในสิรินทร์พร วงศ์พิรกุล, 2552, หน้า 32) ได้ให้นิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การดำเนินงานให้ลุล่วง ให้ประสบความสำเร็จ ให้ครบถ้วน ให้เกิดผลผลิต และให้สมบูรณ์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จุมพล หนิมพานิช (อ้างถึงในสิรินทร์พร วงศ์พิรกุล, 2552, หน้า 33) กล่าวถึงความหมายของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หมายถึง การบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล สมรรถนะและความร่วมมือของพนักงานภาครัฐและภาคเอกชน สภาพแวดล้อมของระบบและปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา ภักดีจิตร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล เพ็ญมาศ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า (1) ส่วนการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมระดับการปฏิบัติระดับมากทุกด้าน (2) กระบวนการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในระหว่างสถานศึกษา ภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งที่ตั้งอยู่บริเวณ 3 จังหวัดที่มีสถานการณ์ความไม่สงบกับในอีก 2 จังหวัดที่เหลือ ระดับการปฏิบัติแตกต่างกัน ในด้านการประชุมอบรมหรือการสัมมนาปัญหา ด้านการใช้คู่มือการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลและประเมินผล และ (3) ข้อเสนอแนะในภาพรวมเกี่ยวกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการยอมรับและเห็นด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีที่นำมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ครูมีภาระที่เพิ่มมากขึ้นในการนำนโยบายมาปฏิบัติ เพราะครูจะต้องเป็นผู้นำนโยบายมาปฏิบัติกับนักเรียน เพื่อให้นโยบายนี้เป็นผลสำเร็จ ในการแจกจ่ายให้แก่นักเรียนแต่ละบุคคลเป็นส่วนๆ เช่น ชุดนักเรียน รองเท้า อุปกรณ์การเรียน สมุด หนังสือเรียน ค่าอาหารกลางวัน และจะต้องทำเป็นรายงานทุกๆ ปี เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินนโยบาย

2) การดำเนินการนโยบายมีการล่าช้า เพราะต้องจำแนกแจกจ่ายให้นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้มีสิทธิที่เท่าเทียมกัน และสถานภาพของนักเรียนที่มีการ เข้า-ออก อยู่เป็นประจำในแต่ละเทอม จึงทำให้การดำเนินการล่าช้าไปด้วย

3) ผู้ปกครองบางรายไม่สามารถเดินทางมาประชุมผู้ปกครองและไม่สามารถมารับเงินงบประมาณในส่วนของนโยบายนี้ได้ด้วยตัวเอง จึงทำให้นักเรียนต้องเป็นผู้มารับเงินส่วนนี้แทน โดยจะต้องมีเอกสารยินยอมและระบุว่าเป็นผู้ปกครองของนักเรียน

4) เมื่อนำมาวิเคราะห์ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีแล้ว พบว่านักเรียนนำเงินจากการได้แจกจ่ายให้กับผู้ปกครองไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ พบว่ามีการปลอมแปลงใบเสร็จการรับเงินที่ส่งมาจากนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, (อ้างถึงในสิรินทร์พร วงศ์พิรกุล, 2552, หน้า 44-46) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือไม่เลย ถ้าขาดการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในองค์กร ผู้บริหารถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการผลักดัน ชี้นำ และสนับสนุนการดำเนินนโยบายเพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้เกิดความมั่นใจในการดำเนินงาน ส่วนผู้ปฏิบัติงาน คือ กลไกหลักของการปฏิบัติตามนโยบาย ถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ทุ่มเททำงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นไปได้ยาก บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าตลอดจนเกิดการยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

2. ปัญหาการขาดทรัพยากรที่จำเป็นในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทรัพยากรที่จำเป็นในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่างๆ แม้ว่านโยบายจะมีความชัดเจน แต่ถ้าไม่มีทรัพยากรที่สนับสนุนอย่างเพียงพอก็จะทำให้สำเร็จไม่ได้ การดำเนินงานตามนโยบายจะต้องมีบุคลากรที่เข้าใจในสาระของนโยบายมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายจะต้องมีบุคลากรที่เพียงพอที่จะรับผิดชอบการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งจะต้องมีบุคลากรที่จะเชื่อมโยงกับกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ นอกจากนี้ ยังจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงานที่จะต้องมีความรู้ ประสิทธิภาพ และทันสมัยเหมาะสมกับลักษณะของงานหรือกิจกรรมการดำเนินงานตามนโยบายนั้นๆ

3. ปัญหาการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงมีผู้เกี่ยวข้องกันนโยบายหลายกลุ่มด้วยกัน หน่วยงานเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน รวมถึงประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประสบการณ์จากการดำเนินงานตามนโยบายเหล่านั้น เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง และนักเรียน นักศึกษา บุคคลเหล่านี้จะต้องได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อรับทราบเกี่ยวกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการยอมรับ และให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว การชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายจะต้องมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย และควรจะได้มีการติดตามและประเมินผล การสื่อสารทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องด้วย

4. ปัญหาการเลือกกลยุทธ์ กลไก เครื่องมือ และวิธีการปฏิบัติตามนโยบายไม่เหมาะสม การนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีการเลือกกลยุทธ์ กลไก เครื่องมือและวิธีการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ และมีการเตรียมการในสิ่งเหล่านี้ล่วงหน้าด้วย ซึ่งโดยทั่วไปมักจะประสบปัญหาเหล่านี้ เพราะไม่แน่ใจว่าเลือกกลยุทธ์แบบใด จะใช้หน่วยงานหรือองค์กรใดในการดำเนินงาน รวมทั้งในบางครั้งไม่อาจจะตัดสินใจได้ว่า จะใช้เครื่องมือและวิธีการอย่างไรจึงจะทำให้นโยบายประสบความสำเร็จอย่างดีที่สุด เพราะมีแนวทางเลือกหลายแนวทาง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษา การคิดวิเคราะห์และการประเมินอย่างรอบคอบ จึงทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง

5. ปัญหาการขาดความชัดเจนและมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ การเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติจะต้องมีการจัดทำแผนงานและโครงการ ซึ่งเป็นรายละเอียดของการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย หากแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายไม่ชัดเจน ไม่มีความเป็นมาตรฐานสามารถแปลความหมายออกไปได้หลายอย่างผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติก็จะนำความคิดของตนเองมาใช้ อาจทำให้นโยบายมีความหลากหลายในการปฏิบัติจนไม่สามารถวัดและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายที่เป้าหมายเดียวกันได้ ทำให้นโยบายมีเป้าหมายหลายเป้าหมาย ย่อมจะทำให้เกิดความยุ่งยากในการกำกับติดตาม และการประเมินผลสำเร็จของนโยบายได้

6. ปัญหาเกี่ยวกับแรงจูงใจและเจตคติของผู้ปฏิบัติ การดำเนินงานตามนโยบายมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทั้งข้าราชการ ประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ บุคคลเหล่านี้ถือได้ว่ามีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย ถ้าบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติมีแรงจูงใจที่ดีต่อการดำเนินงาน มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อนโยบาย ย่อมจะเป็นปัจจัยที่จะผลักดันการดำเนินงานของนโยบายไปในทิศทางที่พึงประสงค์ รวมทั้งประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ก็เช่นเดียวกัน แต่ถ้าบุคคลเหล่านี้มีความคิด ความรู้สึก และเจตคติในทางที่ตรงกันข้าม ก็จะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอย่างแน่นอน จึงจำเป็นจะต้องมีวิธีการและยุทธศาสตร์ในการสร้างแรงจูงใจ และเจตคติของผู้ปฏิบัติเป็นอย่างดีด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยเชษฐ์ ย้อย่างทอง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวทั้ง 4 ด้านพบว่าสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานด้านหนังสือเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 80.95) อุปกรณ์การเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 78.10) ด้านเครื่องแบบนักเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 8.10) และด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับมาก (ร้อยละ 78.10) และผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านหนังสือเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 96.18) ด้านอุปกรณ์การเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 96.88) ด้านเครื่องแบบนักเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 93.75) และด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับมาก (ร้อยละ 96.88) ส่วนของปัญหาการดำเนินงานตามนโยบาย พบว่าสถานศึกษามีปัญหาในการดำเนินงานด้านหนังสือเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 42.86) ด้านอุปกรณ์การเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 40.91) เครื่องแบบนักเรียนในระดับมาก (ร้อยละ 42.86) และด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับมาก (ร้อยละ 47.62) แต่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าไม่มีปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) การลดภาระค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น เช่น การจัดทัศนศึกษาควรให้มีขอบเขตและสมเหตุสมผลอาจจะต้องจำกัดแค่ชั้นมัธยมขึ้นไปในแต่ละปี และนำงบประมาณที่เหลือนำมาเป็นค่าครุภัณฑ์ การพัฒนาด้าน ICT

2) การส่งเสริมนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ควรจัดให้เฉพาะนักเรียนที่ลำบากและยากจนจริงๆ เพื่อให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น และนำเงินส่วนที่เหลือจากงบประมาณมาเป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศิริ พัทธมวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-45 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-30,000 บาท มีบุตร 2 คน บุตรส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนเอกชน ศึกษาอยู่มัธยมต้น (ม.1 - ม.3) ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียนและด้านเครื่องแบบนักเรียนใช้จ่ายมากกว่าเงินที่ได้รับ โดยจะใช้จ่ายเงินมากกว่าเงินที่ได้รับระหว่าง 501-2,000 บาท ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรแต่ละคนส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาด้านความคาดหวังและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองคาดหวังในทุกด้านระดับปานกลาง แต่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจส่วนใหญ่ในระดับน้อย และคาดหวังและพึงพอใจมากที่สุด ในโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการที่ส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่า กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51-55 ปี จบปริญญาตรี สังกัดอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 1 โดยอยู่ตำแหน่งครูชำนาญการ ระยะเวลาการทำงานมากกว่า 20 ปี ผลการศึกษาด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี เห็นด้วยกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี มีทัศนคติต่อประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี ด้านระดับปานกลาง คิดว่าเป็นโครงการเหมาะสมในทุกด้าน การดำเนินการของโครงการเรียนฟรีได้ประสบปัญหาในทุกด้านระดับปานกลาง และพบว่าโครงการเรียนฟรี 15 ปี โจทย์ปัญหา และอุปสรรค และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ด้านจำนวนเงินสนับสนุน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีมาปฏิบัติในโรงเรียนคลองลานวิทยาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายควรนำมากระจายในส่วนงบประมาณอื่นๆ ของโรงเรียนได้ เช่น ปัญหาสภาพของห้องเรียนนักเรียนที่เก่าและผุพังตามกาลเวลา หรือ ห้องคอมพิวเตอร์ที่จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนาให้ทันต่อยุคสมัยปัจจุบัน ควรนำงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี นั้นมาช่วยในส่วนนี้ได้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและครูผู้สอน

2) ควรปรับปรุงระบบการบริหารงานในนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เนื่องจากมีการดำเนินงานที่ล่าช้า ควรจัดให้มีฝ่ายกิจการของนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง หรือให้นักเรียนเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเอง

โดยอาจจะต้องดำเนินการโดยใช้บัตรสวัสดิการนักเรียนให้รัฐเป็นผู้กำหนดเกณฑ์เดียวกับบัตรสวัสดิการของรัฐ โดยไม่ต้องให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติและยังเป็นส่วนช่วยให้ผู้ปกครองไม่ต้องเดินทางมาประชุมเพื่อรับงบประมาณตามนโยบายนี้เอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ เปี่ยมมีสมบูรณ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความเหมาะสมในการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1. ความพร้อมต่อการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปีของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง เห็นด้วยในการปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกันทุกด้าน คือ ด้านการสนับสนุนค่าหนังสือเรียน ด้านการสนับสนุนค่าเครื่องแบบนักเรียน ด้านการสนับสนุนค่าอุปกรณ์การเรียน ด้านการสนับสนุนค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 2. ระดับความเหมาะสมของการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่าความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ขอโรงเรียนรัฐบาลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับเห็นด้วย การดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปีทุกด้าน คือ ด้านการก่อนรูปของนโยบาย ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และด้านการประเมินผลนโยบาย 3. เปรียบเทียบการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในโรงเรียนขยายโอกาสขนาดใหญ่ โรงเรียนขยายโอกาสขนาดกลาง และโรงเรียนขยายโอกาสขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่าขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความเหมาะสมในการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปีแตกต่างกันทุกด้าน คือ ด้านการก่อนรูปของนโยบาย ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ ด้านการประเมินนโยบาย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพากร ที่น้ำคำ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต2 ผลการศึกษาพบว่า (1) ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ (2) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า 1) ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้างมีความพึงพอใจมากกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขาย และรับราชการ 2) ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีความพึงพอใจมากกว่าระดับปริญญาตรี และ 3) ผู้ปกครองที่มีรายได้ 1,000-5,00 บาทต่อเดือนมีความพึงพอใจมากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,100-10,000 บาท 10,001-15,000 บาทขึ้นไป และผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,100-10,000 บาทต่อเดือนมีความพึงพอใจมากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 15,000 บาทต่อเดือน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับโครงสร้างกระบวนการและวิธีการปฏิบัตินโยบายเรียนฟรีให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชน

2. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนนโยบายเรียนฟรีและเพิ่มเติมงบประมาณอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยา และนักเรียนโรงเรียนอื่นๆ ทั่วประเทศ

3. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรลดขั้นตอนและกระบวนการนโยบายเรียนฟรีที่ไม่จำเป็นลงเพื่อลดภาระครู ให้ครูผู้สอนมีเวลาเพิ่มมากขึ้นสำหรับเรื่องการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับนักเรียนสูงสุด

4. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรลดค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่เป็นลง เช่น เรื่องของการทัศนศึกษาและกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการซ้ำๆ ลง และควรสนับสนุนเพิ่มเติมงบประมาณอุดหนุนในส่วนของครุภัณฑ์และอุปกรณ์ ICT เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

5. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนเรื่องของการปรับปรุงระบบการบริหารงานในนโยบายเรียนฟรี เนื่องจากมีการดำเนินงานที่ล่าช้า ควรจัดให้มีฝ่ายกิจการของนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง หรือให้นักเรียนเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเองโดยอาจจะต้องดำเนินการโดยใช้บัตรสวัสดิการนักเรียนให้รัฐเป็นผู้กำหนดเกณฑ์เดียวกับบัตรสวัสดิการของรัฐโดยไม่ต้องให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

อารีย์ เปี่ยมมีสมบูรณ์.(2553).ความเหมาะสมในการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

นฤมล เพ็ญมาศ.(2556).การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภายใต้เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สิรินทร์พร วงศ์พิรกุล.(2552).การติดตามและประเมินกระบวนการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีไปปฏิบัติในสถานศึกษา : การประยุกต์วิธีการประเมินแบบผสมผสาน.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา ภักดีจิตร.(2554).การศึกษาสภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ไชยเชษฐ์ ย้อย่างทอง.(2553).สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพ็ญสิริ พัทธร์ผ่องศรี.(2554).การประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปีในจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.